

מרכז המידע למודיעין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית

חדשות הטרור והסכסוך הישראלי-פלסטיני (18 - 24 במאי 2011)

נשיא ארצות הברית ברק אובמה וראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו, בפגישתם ב-20 במאי, בעת ביקורו של ראש הממשלה בארצות הברית (לע"מ, 20 במאי 2011).

עיקרי המסמך

- ערב ביקורו של ראש ממשלת ישראל בארצות הברית, ובמהלך הביקור, נשא נשיא ארה"ב שני נאומים, האחד במחלקת המדינה והשני בכנס שדולת איפא"ק. בראשון ציין כי גבולות שתי המדינות, מדינת ישראל והמדינה הפלסטינית, צריכים להתבסס על קוי 1967 עם חילופי שטחים מוסכמים. בשני הבהיר כי הגבול הסופי יתבסס על השינויים הדמוגרפיים בשטח והצרכים של שתי המדינות.
- ראש ממשלת ישראל נתניהו, מתח ביקורת על הנאום הראשון בהזכירו התחייבויות קודמות של ארה"ב בעניין גבולות 1967 במכתב הנשיא בוש (2004). לאחר הנאום השני הביע ראש ממשלת ישראל את הערכתו לדברים, בהדגישו את נחישותו למצוא דרכים יחד עם נשיא ארה"ב על מנת לחדש את המו"מ לשלום. בנימין נתניהו צפוי לשאת היום (24 במאי) נאום בפני הקונגרס האמריקני, בו הוא צפוי לפרט עמדותיו בסוגיית הסכסוך הישראלי-פלסטיני.
- דוברים של הרשות הפלסטינית, בהתייחסם לנאומי אובמה, הדגישו כי הבסיס למדינה הפלסטינית חייב להיות גבולות 1967 והטילו על ישראל את האחריות לקיפאון בתהליך המו"מ. דוברי חמאס, לעומת זאת, גינו את דברי אובמה, בציינם כי הם לא יכירו בישראל וכי הם דבקים ב"התנגדות" (דרך הטרור) וב"זכות השיבה".

עיקרי התבטאויות נשיא ארה"ב וראש ממשלת ישראל בנושא הסכסוך הישראלי-פלסטיני ותגובות הפלסטינים עליהם

■ בנאומים והתבטאויות, ערב ביקור ראש ממשלת ישראל ובמהלך הביקור, פרסו נשיא ארה"ב ברק אובמה ובנימין נתניהו את עמדותיהם ותפיסת עולמם בהקשר לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני. בנימין נתניהו צפוי לשאת היום (24 במאי) נאום נוסף בפני הקונגרס האמריקני.

נאום נשיא ארה"ב

■ נשיא ארה"ב ברק אובמה נשא נאום בבניין מחלקת המדינה ב-19 במאי, ערב ביקורו של ראש ממשלת ישראל. להלן עיקרי הנושאים הקשורים לסכסוך הישראלי-פלסטיני שעלו בנאום (אתר הבית הלבן, 19 במאי 2011):

● **עקרון שתי מדינות לשני עמים כבסיס לפיתרון הסכסוך** – הפתרון היחיד המקובל על ארצות הברית והקהילה הבין-לאומית הינו הפיתרון של **שתי מדינות לשתי עמים**. לדברי אובמה **העולם כבר עייף מהקיפאון במו"מ ו"הסטאטוס קוו אינו ניתן לשימור"**. אובמה הדגיש בנאומו כי הפלסטינים לא ישיגו עצמאות בכך שיכחישו את זכותה של ישראל להתקיים.

● **התנגדות ארה"ב למהלך פלסטיני חד-צדדי באו"ם** – אובמה הבהיר לפלסטינים, כי **המהלכים החד-צדדיים שלהם המתוכננים להתבצע באו"ם בחודש ספטמבר לא יובילו להקמת מדינה פלסטינית עצמאית**.

● **גבולות המדינה הפלסטינית** – לדברי אובמה **גבולות שתי המדינות צריכים "להתבסס על גבולות 1967, עם חילופי שטחים שיוסכמו בין הצדדים"** "based on the mutually agreed swaps (1967 lines with)". עוד הוסיף, **כי גבולות המדינה הפלסטינית יהיו עם "ישראל, ירדן ומצרים"**; הגבול הישראלי יהיה עם מדינת פלסטין; ולמדינה הפלסטינית יהיה רצף טריטוריאלי.

● **ביטחונה של ישראל** – אובמה הבהיר כי **המדינה הפלסטינית תהיה מפורזת**. לדבריו **יהיה צורך לנקוט בצעדים על מנת למנוע טרור וחתרנות, לעצור את הברחת אמצעי הלחימה לתוך שטחי המדינה הפלסטינית ולהבטיח ביטחון בגבולותיה**.

● **נושא ירושלים והפליטים** – אובמה התייחס לנושאים אלה בקצרה. **לשיטתו, על המו"מ להתחיל במציאת פתרון לסוגיות הגבולות והביטחון, ורק לאחר מכן ידון בעתידה של ירושלים וגורלם של הפליטים הפלסטינים**.

● **הסכם הפיוס בין פתח לחמאס** – לדברי אובמה מעורר ההסכם תמיהה בקרב הישראלים שכן הם אינם מבינים כיצד יוכלו לשאת ולתת עם ארגון שמסרב להכיר בהם.

תגובת ראש ממשלת ישראל לנאום נשיא ארה"ב

■ בנימין נתניהו הגיב על נאום אובמה בו הזכיר התחייבויות קודמות של ארצות הברית לישראל ב-2004 (מכתב הנשיא בוש). על פי התחייבויות אלה, ישראל "לא תתבקש לסגת לקווי 1967 שאינם בני הגנה שזיתירו מרכזי אוכלוסייה ישראלים גדולים ביהודה ושומרון מחוץ לגבולות אלה", וישוב הפליטים הפלסטינים ייעשה מחוץ לשטחי מדינת ישראל (אתר משרד ראש הממשלה, 19 במאי 2011).

■ בנוסף לכך הבהיר כי כל הסכם עם הפלסטינים **חייב לכלול הכרה פלסטינית במדינת ישראל וסיום של כל התביעות הפלסטיניות מישראל**. עוד הדגיש נתניהו בנאומו כי תפיסת הביטחון של ישראל מחייבת פריסה של חיילים לאורך נהר הירדן (אתר משרד ראש הממשלה, 19 במאי 2011 הארץ; 19 ו-20 במאי 2011).

נאום נשיא ארה"ב אובמה בפני שדולת איפא"ק

■ בנאומו בפני שדולת איפא"ק בושינגטון, שב נשיא ארצות הברית והבהיר את עקרונותיו לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני. עיקרי דבריו (אתר הבית הלבן, 22 במאי 2011):

• **גבולות 1967**: הנשיא הבהיר כי משמעות המונח "גבולות 1967 עם חילופי שטחים שיוסכם עליהם", היא **שהגבול הסופי בין המדינות יהיה שונה מהגבול שהיה ב-4 ביוני 1967**. לדבריו על שני הצדדים להגיע **להסכמה שתבסס על השינויים הדמוגרפיים** בשטח והצרכים של שתי המדינות (- it means that the parties themselves Israelis and Palestinians -- will negotiate a border that is different than the one that existed on June 4, 1967. That's what mutually agreed-upon swaps means").

• **ההכרה במדינת ישראל וההכרזה על מדינה פלסטינית**: הנשיא הבהיר כי קיומה של ישראל אינו נתון לויכוח וכי **ארצות הברית תתנגד בתוקף למאמצים לדה-לגיטימציה של ישראל**. הוא הדגיש כי **שום הצבעה באו"ם לא תוביל לייסוד מדינה פלסטינית עצמאית**. הנשיא קרא לפלסטינים להכיר בישראל והודיע כי ארצות הברית תטיל עליהם את האחריות למעשיהם כמו גם לרטוריקה שלהם. עם זאת **הבהיר כי על מנת לעצור את מאמצי הפלסטינים להביא לבידודה של ישראל בעולם ואת הדחף שלהם לסגת מהמו"מ, יש להציע אלטרנטיבה בדמות תהליך שלום אמין**.

• **מחויבות ארה"ב לביטחון ישראל**: הנשיא שב והביע מחויבות אמריקנית איתנה לביטחון ישראל ולשימור יתרונו האיכותי של צה"ל. כמו כן הוא **קרא לשחרור החייל החטוף גלעד שליט**.

תגובת ראש ממשלת ישראל לנאום אובמה בפני שדולת איפא"ק

■ ראש ממשלת ישראל נתניהו הביע את הערכתו לדברים והדגיש כי הוא "שותף לרצונו של הנשיא לקדם את השלום". נתניהו **"נחוש לפעול יחד עם הנשיא אובמה, כדי למצוא דרכים**

לחדש את המשא ומתן לשלום. השלום הוא צורך חיוני לכולנו" (אתר משרד ראש הממשלה, 22 במאי 2011).

תגובות הפלסטינים לשני נאומי אובמה

מימין: פלסטינים בראמאללה מניפים שלטים הקוראים לשחרור אסירים פלסטינים הכלואים בישראל, על רקע נאומו של אובמה ב-19 במאי (צפא, 19 במאי 2011); משמאל: מפגינים בהפגנה המסורתית בבלעין ביום שישי ה-20 במאי מניפים שלטים הקוראים לאובמה לוותר על איפא"ק ולהנהיג מדיניות חדשה (במשתמע אנטי-ישראלית) כלפי ישראל (ופא, 20 במאי 2011).

■ דוברים ברשות הפלסטינית הדגישו כי **הבסיס למדינה הפלסטינית חייב להיות גבולות 1967 והטילו על ישראל את האחריות לקפאון בתהליך המו"מ**. דוברי חמאס, לעומת זאת, גינו את נאומו אובמה, הדגישו כי הם לא יכירו בישראל, וקראו לדבוק ב"התנגדות" (קרי, דרך הטרור) וב"זכות השיבה".

■ להלן תגובות (ראשוניות) של בכירים ברשות הפלסטינית על דברי הנשיא אובמה:

- **צא'ב עריקאת**, חבר הוועד הפועל של אש"ף, הודיע כי ראש הרשות אבו מאזן יכנס ישיבה שלא מן המניין של ההנהגה הפלסטינית, על מנת לדון בנאומו של אובמה. הוא דיווח כי **אבו מאזן בירך על דברי אובמה בנוגע לזכויות הבסיסיות של עמי המזרח התיכון**, כגון הזכות להגדרה עצמית, והבהיר כי "אין עם הזקוק לכך יותר מהעם הפלסטיני" (טלוויזיה פלסטינית, 19 במאי 2011).

- **נביל אבו-רדינה**, דובר הנשיאות הפלסטינית, טען כי **התנגדותו של ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו לסגת לגבולות 1967 מהווה "מכה למאמציו של נשיא ארצות הברית"**. הוא קרא לארצות הברית להטיל על ישראל את האחריות להידרדרות בתהליך השלום. הוא הביע את הערכתם של הפלסטינים למאמציו של הנשיא אובמה לחדש את תהליך השלום (ופא, 19 במאי 2011)

- **נביל שעת'**, חבר הוועד המרכזי של פתח, הלן על כך שאובמה "לא נוקף אצבע" על מנת להפסיק את מדיניות הבניה של ישראל בהתנחלויות, וטען כי אובמה "מדבר, אך בפועל לא מתרחש שום דבר" וכי דבריו של אובמה לא משפיעים על מדיניותה של ישראל.

הוא גם טען כי נקודת מבטו של אובמה על העניין הפלסטיני הינה "שגויה לחלוטין" (אלערביה, 19 במאי 2011).

- **יאסר עבד רבה**, מזכיר הוועד הפועל של אש"ף, בירך על עמדתו של אובמה הכוללת "פתרון על בסיס גבולות 1967", **בהבהירו כי הפלסטינים "דבקים בגבולות 1967" וכי כל שינוי שיעשה בהם הינו "עבירה על החוק הבין לאומי"**. בהזדמנות אחרת טען כי הבסיס למו"מ עם ישראל חייב להיות "הכרה בגבולות 1967 עבור מדינת פלסטין" (הטלוויזיה הפלסטינית, 22 במאי 2011; AFP, 22 במאי 2011).

■ להלן תגובות של בכירים בחמאס:

- **מחמוד אלזהאר**, חבר הלשכה המדינית של חמאס, טען כי נאום אובמה מול איפא"ק היה "שונה לחלוטין" מהנאום הקודם. **לטענתו אובמה חזר בו מאמירתו לגבי גבולות 1967 כבסיס למו"מ וכעת המשמעות היא שהפלסטינים יידרשו לוותר על חלקים נרחבים מהשטחים בתוך הגבולות הללו**. הוא סירב לדרישתו של אובמה מחמאס להכיר בישראל והדגיש כי "הכרה בישראל כמדינה יהודית שוללת את העליונות הפלסטינית ואת זכות השיבה" (BBC בערבית, 22 במאי 2011).

- בהתבטאות אחרת הצהיר מחמוד אלזהאר כי "חמאס מוכנה להכיר בגבולות 1967" אך "לא תוותר ולו על סנטימטר אחד, ולא תכיר בישראל". הוא קרא לפלסטינים **לאמץ את ה"התנגדות"** (דרך האלימות והטרור) (טלוויזיית אלעאלם, 21 במאי 2011).

- **אסמאעיל רצ'ואן, בכיר חמאס**, טען כי אובמה לא חידש בנאום דבר והוא "זורה אבק בעיניהם" של הפלסטינים בכל הנוגע להקמת מדינה פלסטינית עצמאית. **הוא הלין על כך, שאובמה לא הזכיר את "זכות השיבה" ואת "זכויותיו" האחרות של העם הפלסטיני** (טלוויזיית אלקדס, 19 מאי 2011; AFP, 19 במאי 2011).

- **צלחה אלברדויל, בכיר חמאס**, טען כי נאום של אובמה **מהווה "התערבות גורפת ובלתי מקובלת בעניין הפנים-פלסטיני"** שמטרתה ליצור קרע בתוך החברה הפלסטינית "לשביעות רצונה של הישות הציונית". הוא קרא לאחד את שורות הפלסטינים ואת "האומה הערבית והאסלאמית" נגד ישראל וארצות הברית (צפא, 22 במאי 2011).

- **דובר חמאס סאמי אבו זהרי הודיע כי חמאס לא תכיר ב"כיבוש הישראלי" וכי אובמה ייכשל אם ינסה לשכנע את חמאס לעשות כן**. הוא הוסיף כי החייל החטוף גלעד שליט לא ישוחרר בטרם ישוחררו האסירים הפלסטינים וכינה את עמדתו של אובמה בעניין שחרור גלעד שליט משוא פנים, שכן הוא מתעלם מאלפי אסירים פלסטינים (Xinhua, 23 במאי 2011).

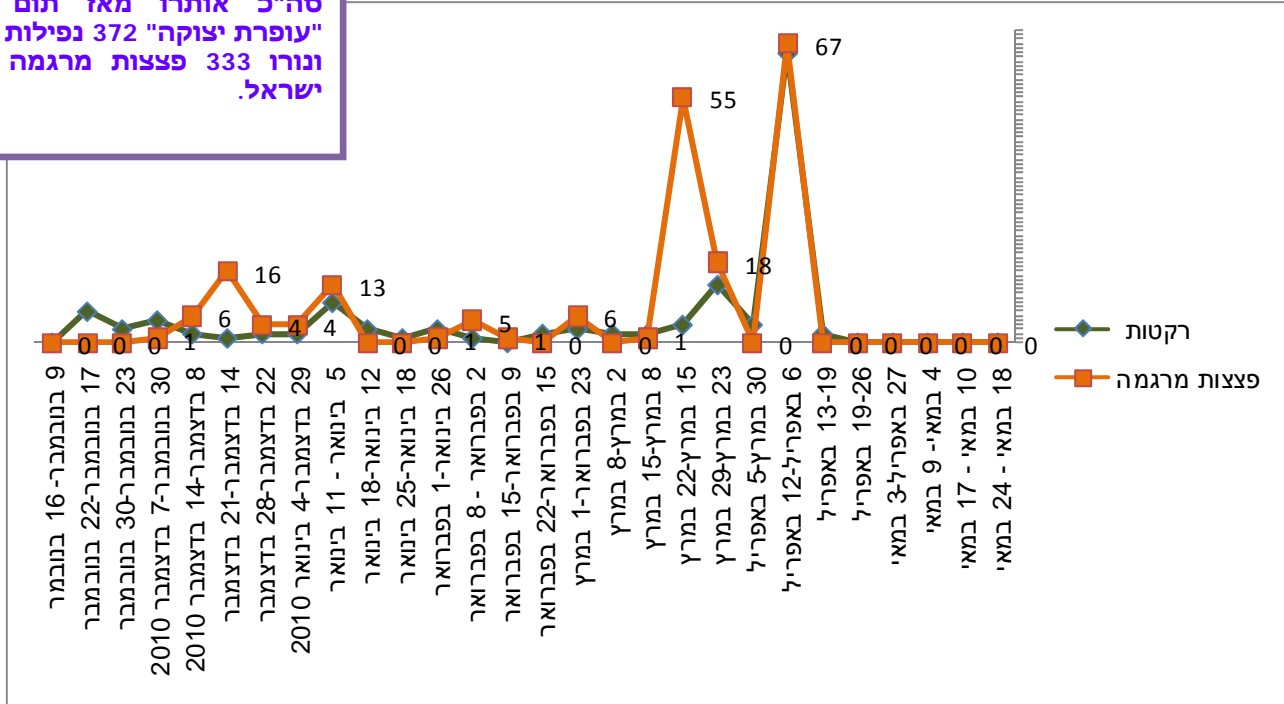
- **ח'ליל אלחיה**, יו"ר סיעת חמאס במועצה המחוקקת, טען כי נאום אובמה מוכיח כי המו"מ עם ישראל לא יוביל לשום דבר **וקרא לבני העם הפלסטיני להתאגד סביב אופציית ה"התנגדות"** (קרי, האלימות והטרור) (אתר סיעת השינוי והרפורמה של חמאס, 23 במאי 2011).

אירועים בולטים בדרומה של ישראל

- גם השבוע לא אותרו נפילות רקטות ופצצות מרגמה בנגב המערבי. יצוין כי מאז 18 באפריל לא היו נפילות רקטות ופצצות מרגמה בשטח ישראל.

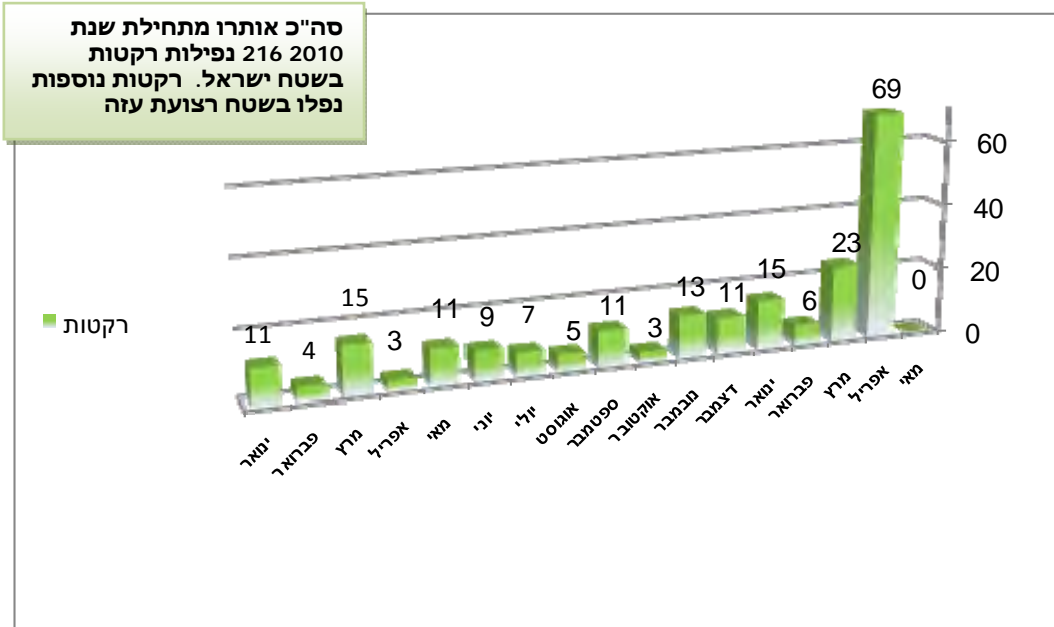
ירי רקטות ופצצות מרגמה לעבר יישובי הנגב המערבי¹

סה"כ אותרו מאז תום מבצע "עופרת יצוקה" 372 נפילות רקטות ונורו 333 פצצות מרגמה לשטח ישראל.

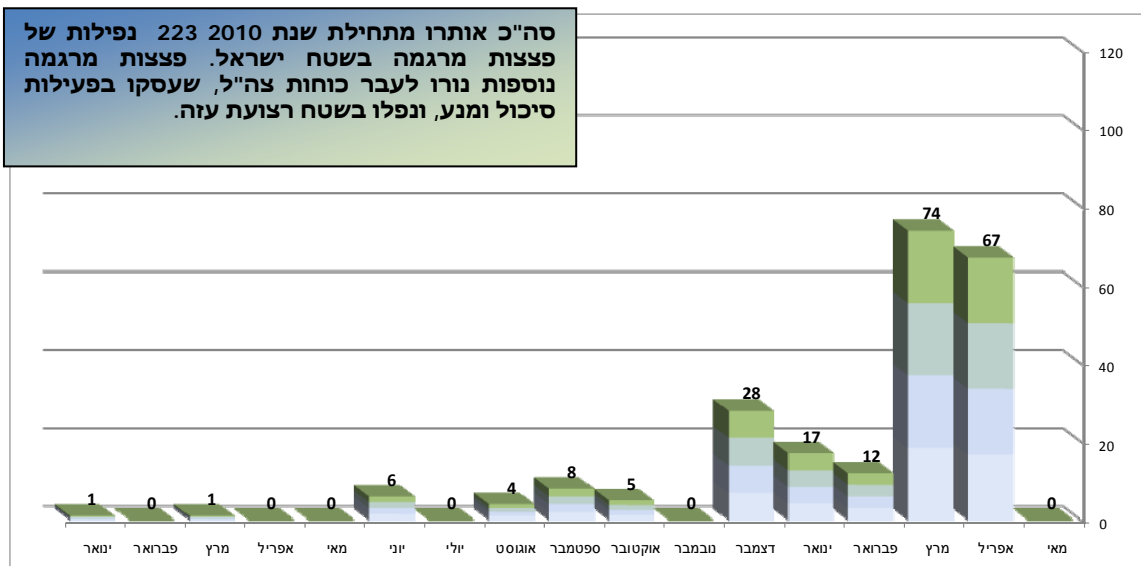

¹ בסטטיסטיקה לא נכללו נפילות של רקטות ופצצות מרגמה שנפלו בשטח רצועת עזה. נכון ל-24 במאי 2011

ירי הרקטות בשנה האחרונה

ירי פצצות מרגמה בשנה האחרונה

ההתפתחויות ברצועת עזה

המצב במעברים

■ בשבוע האחרון הועברו בין 249 ל-279 משאיות סחורה לרצועת עזה ביום (אתר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, 24 במאי 2011).

המאבק המדיני והתודעתי נגד ישראל

מאמר של ראש הרשות הפלסטינית בניו יורק טיימס

■ במאמר שפרסם אבו מאזן, ראש הרשות הפלסטינית, בניו-יורק טיימס, בעת ביקורו בארצות הברית, הוא הדגיש כי הפלסטינים בשלים להקמת מדינה וימשיכו לחתור להשגת הכרה בין לאומית במדינתם. להלן כמה נושאים שעלו במאמר (ניו יורק טיימס, 17 במאי 2011):

- **בספטמבר הקרוב עומדים הפלסטינים לבקש מהעצרת הכללית של האו"ם להכיר במדינה הפלסטינית בגבולות 1967 ולקבלה כחברה באו"ם.** לדברי אבו מאזן, פניה שכזו חשובה שכן היא תהפוך את הסכסוך הישראלי פלסטיני לבעיה משפטית בין-לאומית ולא לנושא פוליטי בלבד. הדבר יאפשר לפלסטינים לנהל מו"מ עם ישראל מעמדה של חברה באו"ם, אשר שיטחה כבוש בידי חברה אחרת. כמו כן, **הדבר יאפשר לפלסטינים לפעול מול ישראל בבית הדין הבין-לאומי, באו"ם ובארגונים לזכויות אדם.**

- **אבו מאזן התייחס להחלטת החלוקה של האו"ם משנת 1947** במסגרתה, לדבריו חולקה ה"מולדת" הפלסטינית לשתי מדינות. בסילוף בוטה של ההיסטוריה, שנועד להטיל על ישראל את האחריות לפלישה הערבית לשטחה, טען כי לאחר החלטת האו"ם "הכוחות הציונים" החלו להגלות ערבים פלסטינים על מנת להבטיח רוב יהודי מוחלט במדינה היהודית" ובכך **כפו על מדינות ערב לפתוח במלחמה עם ישראל.**

- לדברי אבו-מאזן משא ומתן נותר החלופה הראשונה בעיני הפלסטינים, עם זאת, **הם נחושים לפנות לקהילה הבין-לאומית על מנת שזו תסייע להשגת "פתרון צודק" לסכסוך.** ברגע שתוכר בידי האו"ם המדינה הפלסטינית מוכנה לנהל מו"מ עם ישראל על פתרון כל הסוגיות של הסכסוך, כולל "פתרון צודק" לבעיית הפליטים הפלסטינים.

קריאה לפעולות מחאה נוספות בעקבות אירועי "יום הנכבה"

■ הפלסטינים וגורמים במדינות ערב, ששאבו עידוד מאירועי "יום הנכבה", מציגים אותם כטקטיקה חדשה במאבק להשגת יעדיהם מול ישראל. קונקרטי הושמעו קריאות לקיים אירועי מחאה בסמיכות זמנים ל-6 ביוני, לציון "יום הנכסה" (התבוסה הערבית במלחמת ששת הימים ב-1967)

- **פתח:** נביל שעת', חבר הוועד הפועל של פתח, הבהיר, **כי תהלוכות "יום הנכבה" הן "רק רמז לעתיד לבוא"**. בדיווח תקשורתי של סוכנות AP מראמאללה צוין כי פעילים פרו-פלסטינים מתכוונים להמשיך ולארגן צעדות המוניות לעבר גבולות ישראל באמצעות הרשתות החברתיות וינסו לאתגר באמצעותן את חיילי צה"ל ולגרום להם לפתוח באש (AP, 17 במאי 2011).
- **חמאס:** אסמאעיל הניה, ראש ממשל חמאס, הצהיר כי אירועי "יום הנכבה" מוכיחים שצעירי פלסטין מתחילים ליישם את הסכם הפיוס ומתאחדים נגד ישראל. הוא טען כי בעתיד ייצאו "מיליונים" לשחרר את פלסטין "בדרכי שלום" ולשחרר את האזור "מהכיבוש והטרור הישראלי" (אלרסאלה.נט, 16 במאי 2011). **עלי ברכה, נציג חמאס בלבנון, הבהיר כי חמאס תתמוך בכל מאמץ פלסטיני או ערבי שנועד להתעמת עם ישראל.** עם זאת, השתתפות פעילה של חמאס בתהלוכות העתידיות תדרוש תיאום עם המדינות מהן הן צפויות לצאת (רדיו נור, 21 במאי 2011).
- **סוריה:** בסוריה נשמעו קריאות ברשת הפייסבוק לקיום תהלוכות והפגנות נוספות בגבול עם ישראל, במועדים שונים. ייתכן שחלק מהקריאות הללו הינן יוזמה של המשטר הסורי (פייסבוק, 16 ו-22 במאי 2011).
- **ירדן:** דומה שההפגנות האנטי-ישראליות החלו להשתלב בהפגנות המחאה הכלליות הנמשכות בממלכה. במסגרת זו, ביום שישי ה-20 במאי הפגינו כמאה אזרחים ירדנים מול שגרירות ישראל בירדן, וכ-1,000 אזרחים ירדנים השתתפו בצעדה שקראה ל"שחרור פלסטין", שארגנה התנועה האסלאמית בירדן (אלג'זירה, 20 במאי 2011).

התפתחויות בתחום הג'יהאד העולמי

ארגון "צבא האסלאם" הוכנס לרשימת ארגוני הטרור האמריקנית

■ דובר מחלקת המדינה האמריקנית הודיע כי **ארגון "צבא האסלאם" הוכנס לרשימת ארגוני הטרור האמריקנית**. על פי ההודעה מדובר בארגון פלסטיני המזוהה עם הג'יהאד העולמי, שפעילו ביצעו, בין השאר, ירי רקטות משטח מצרים לעבר ישראל, פעולות טרור במצרים, חטיפת שני כתבים של רשת פוקס וכן את חטיפה של העיתונאי הבריטי אלן ג'ונסטון. על פי ההודעה הארגון משלב את "האידיאולוגיה הסלפית של הג'יהאד העולמי עם המודל המסורתי של מאבק פלסטיני מזוין". במסגרת זו, הארגון שיתף פעולה עם חמאס ופועל בימים אלה להדק את קשריו עם אלקאעדה (אתר מחלקת המדינה האמריקנית, 20 במאי 2011).²

² להרחבה אודות ארגון צבא האסלאם ופעילותו הטרוריסטית ראה לקט מרכז המידע מיום 1 בפברואר 2011 בנושא: ["יצוא" טרור וחתרנות מרצועת עזה: להערכתנו גורמי טרור ברצועת עזה יבקשו לנצל את האירועים בסיני לקידום פעילויות הברחות אמצעי לחימה בסיני ולהחדרת פעילים למצרים...](#)